

RP 248/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes ändras. Enligt propositionen ska Tekes också sköta statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Innovationsfinansieringsverket Tekes är en myndighet som driver teknologi- och innovationspolitik inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Syftet med Tekes är att med hjälp av teknologi och innovationer främja utvecklingen inom industri och service. Verksamheten ska reformera näringarna, öka förädlingsvärdet, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka exporten samt skapa sysselsättning och välfärd.

I denna regeringsproposition skapas för Tekes förutsättningar att bevilja och administrera vissa energi-, miljö- och näringspolitiska stödformer. Närmare bestämmelser om uppgifterna ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Regeringen har beslutat införa ett system med kompensation för audiovisuella produktioner som beviljas av Tekes (statsbudgeten 2017 moment 32.20.40 Stödjande av forsknings- utvecklings- och innovationsverksamhet). Stödet kan beviljas för audiovisuella produktioner i Finland. Kompensationen för audiovisuella produktioner sätter fart på tillväxten inom audiovisuell produktion och på företagsverksamheten, sysselsättningen och internationaliseringen i branschen, inklusive främjandet av utländska investeringar, samt på mångsidiggörandet av ekosystemen i branschen i Finland.

I regeringens riktlinjer för social- och hälsovårds- och regionförvaltningsreformen (5.4.2016) och i arbets- och näringsministeriets beslut (9.8.2016) kostateras att av NTM-centralernas uppgifter överförs innovations- och uppfinningsverksamheten, utvecklings- och koordineringsuppgifterna som berör internationaliseringen av affärsverksamheten samt uppgifter som berör små energistöd till Tekes. Dessutom överförs de personalresurser och omkostnader som behövs för skötseln av dessa uppgifter till Tekes. Vissa stöd för internationalisering har redan överförts från NTM-centralen i Birkaland till Tekes och stöd som överstiger 500 000 euro till arbets- och näringsministeriet.

Uppgifterna i samband med innovations- och uppfinningsverksamhet kan anses ingå i Tekes lagstadgade grundläggande uppgift. När det gäller de övriga nya stödformerna kan det inte anses vara ändamålsenligt och inte heller lagstiftningstekniskt motiverat att det alltid separat i lag föreskrivs om var och en av dessa stödformer som inte hör till Tekes kärnuppgifter, men som ligger nära dem. Med tanke på att Tekes innovationspolitiska verksamhet ska vara effektiv, är det viktigt med smidighet i genomförandet av smärre uppgifter.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om Tekes verksamhet finns i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes (717/2008). Enligt lagen hör Innovationsfinansieringsverket Tekes, som driver teknologi- och innovationspolitik, till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Syftet med Tekes verksamhet är att med hjälp av teknologi och innovationer främja utvecklingen inom industri och service. Verksamheten ska reformera näringarna, öka förädlingsvärdet, förbättra produktiviteten och arbetslivets kvalitet, öka exporten samt skapa sysselsättning och välfärd.

Bestämmelser om Tekes uppgifter finns i 3 § i lagen. Enligt 1 mom. i paragrafen ska Tekes genom sin sakkunskap och finansieringsverksamhet främja såväl utvecklingen av teknologier och innovationer som ett omfattande utnyttjande av forsknings- och innovationsverksamhet-

ens resultat i näringsverksamheten, arbetslivet och på annat håll i samhället samt kapitalplaceringens marknaden för företagens tidiga fas.

Tekes utför dessutom sådana uppgifter i anslutning till planering, utredningar, försök och uppföljning inom teknologi- och innovationspolitiken som arbets- och näringsministeriet ger verket inom ramen för sin resultatstyrning eller som särskilt föreskrivs för verket genom förordning av statsrådet (3 § 2 mom.).

Tekes får sköta uppgifter som hänför sig till det internationella forsknings- och innovationssamarbetet genom att administrera ett av staten helägt aktiebolag som bildats för dessa uppgifter och svara för ägarstyrningen av bolaget (3 § 3 mom.) Tekes får mot ersättning producera administrativa stödtjänster till de aktiebolag som verket administrerar (3 § 4 mom.).

2.2 Nationella bestämmelser och EU-bestämmelser som hänför sig till stödformerna

Författningsgrunden för forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansiering är kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (nedan *den allmänna gruppundantagsförordningen*). Nationellt gäller för forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansiering statsrådets förordning om finansiering av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (1444/2014).

På samma sätt beviljas energistöd i regel i enlighet med den allmänna gruppundantagsförordningen. Statsrådets förordning om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1063/2012) gäller till utgången av 2017. I den görs i detta sammanhang de minimiändringar som behövs på grund av att stödmyndigheten ändrats.

Tekes beviljar understöd för internationalisering i form av s.k. de minimis-stöd enligt kommissionens förordning (EU 1407/2013) om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. På internationaliseringsunderstöd tillämpas som nationell författning statsrådets förordning om internationaliseringsunderstöd för företags gemensamma projekt åren 2016–2020 (1734/2015).

Även den nya AV-kompensationen omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna gruppundantagsförordningen. I många länder i Europa finns olika incitamentssystem för filmer och andra audiovisuella produktioner. Incitamentssystemen syftar till att utländska och inhemska audiovisuella produktioner ska göras i det aktuella landet. Med incitament avses ett offentligt finansierat system där audiovisuella produktioner får tillbaka en på förhand bestämd andel av de medel som använts inom landet. Incitamenten är i typiska fall skattearrangemang eller kompensationer. Finland har inte haft ett incitamentssystem och på grund av detta söker sig internationella produktioner, och i allt högre grad även finländska, till länder som har ett incitamentssystem. Enligt undersökningar och erfarenheter ute i världen stärker incitamentssystemen den audiovisuella kulturen och branschen samt stimulerar dessutom annan näringsverksamhet och bidrar till att vitalisera de delar av landet där produktioner görs.

Stödordningen för AV-kompensation ska tas i bruk 1.1.2017. Det bereds en separat statsrådsförordning om AV-kompensation och förordningen avses träda i kraft 2017.

Kompensation kan beviljas och betalas till projekt i företag som är verksamma i Finland. Kompensation fås under förutsättning att den understödda produktionen uppfyller de krav på minimikonsumtion i Finland och minimibelopp av den totala budgeten för produktionen som uppställs i förordningen.

På alla ovan nämnda stöd i form av bidrag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) och på stöd i form av lån lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988). På stöden tillämpas också lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016).

2.3 Bedömning av nuläget

I 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes finns det bestämmelser om Tekes nuvarande teknologi- och innovationspolitiska uppgifter. Eftersom det har ansetts vara ändamålsenligt att till Tekes överföra vissa administreringsuppgifter som faller utanför Tekes grundläggande uppgift men ligger nära genomförandet av innovationspolitiken, kompletteras Tekes lagstadgade uppgifter.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionen syftar till att komplettera Tekes uppgifter så att Tekes i fortsättningen kan sköta statsbidragsuppgifter i samband med vissa närings-, energi- och miljöpolitiska stöd. Stöden faller utanför forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten.

3.2 Alternativa tillvägagångssätt

I fråga om kompletteringen av Tekes uppgifter finns det tre alternativa tillvägagångssätt. För det första kan Tekes allmänna uppgiftsdefinition utvidgas, särskilt 3 § 1 mom. Detta är dock en onödigt omfattande ändring för att lösa den föreliggande frågan. Ett andra alternativ är att föreskriva separat om varje stödform. Eftersom det inte kan uteslutas att nya stödformer uppkommer även i fortsättningen, är det dock inte författningstekniskt motiverat att varje liten ändring av Tekes kärnuppgift förutsätter lagstiftning. Det tredje och författningstekniskt enklaste alternativet är att foga ett nytt 4 mom. till 3 §, där Tekes ges i uppdrag att även sköta vissa energi-, miljö- och näringspolitiska stöd. Stöden definieras närmare i förordningen om Tekes samt i förordningarna om stöden i fråga. Det är inte nödvändigt att separat utfärda detaljerade bestämmelser om vart och ett av stöden genom lag, eftersom det i lag föreskrivs om grunderna för Tekes uppgift på det sätt som förutsätts i 119 § i grundlagen.

3.3 De viktigaste förslagen

Till 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes fogas ett nytt 4 mom., med stöd av vilket Tekes även sköter statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med energi-, miljö- och näringspolitiska stöd.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Inledning

Propositionens konsekvenser för Tekes verksamhet hänför sig till överföring av personal från NTM-centralerna till Tekes. I sin helhet överförs cirka 90 årsverken till Tekes. Av den personal som överförs sköter uppskattningsvis sex personer uppgifter i samband med energistöd, sju personer internationella gemensamma projekt, tio personer uppgifter som hänför sig till innovations- och uppfinningsverksamhet och en person innovationsstöd för skeppsbyggnad. Återstående 66 personer sköter Tekes uppgifter. Samma personer utför dock också delvis andra uppgifter som nämns här, så det är svårt att fastställa ett exakt antal personer för varje

uppgift som överförs. Åtgärder för överföring av personer och behövliga lagändringar pågår. Även överföringar av anslag i budgeten pågår. Avsikten är att personalen flyttar över till Tekes vid ingången av 2017.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Propositionens ekonomiska konsekvenser har främst samband med ordnande av tillräckliga resurser för behandlingen av stödformerna. Uppgifter överförs från NTM-centralerna till Tekes och då uppstår det inte nya personalkostnader med tanke på statsfinanserna.

Grundnivån för energistödsfullmakten har under de senaste åren varit 35 miljoner euro per år. Av denna fullmakt har vid NTM-centralerna årligen använts drygt 20 miljoner euro, men beloppen varierar på årsnivå. Av de energistöd som NTM-centralerna beviljat har ungefär hälften gällt förnybar energi och hälften energieffektivitet.

Ökningen av omkostnaderna i samband med AV-kompensationen är 500 000 euro år 2017, bevilningsfullmakten 9,5 miljoner euro och förslagsanslaget 1 miljon euro.

Konsekvenserna för statsfinanserna är beroende av hur stödformerna i fråga inrättas eller fortsätts i statsbudgeten i framtiden. I fråga om dessa uppstår konsekvenser när det gäller att ordna tillräckliga resurser för behandlingen.

Det är motiverat att samla liknande smärre uppgiftshelheter till samma myndighet även med tanke på effektivitet och sambruk av resurser.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Konsekvenserna för Tekes verksamhet är de arrangemang som föranleds av ovan nämnda överföring av personal.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Överföringen av de aktuella funktionerna till Tekes stöder tillväxten och ökar resultaten av innovationsverksamheten i Finland. Genom nationell koncentration av tjänster tryggas kundorientering, verkningsfullhet och kostnadseffektivitet i företagstjänsterna för företag som eftersträvar innovativ förnyelse och snabb internationell tillväxt. Den nuvarande verksamheten och förbättringen av den fortsätter, men samlas till Tekes.

Till följd av överföringen blir utgångsläget för landskapsreformen klarare, lättas förvaltningen utan att arbetets innehåll äventyras och får Team Finland-aktörerna även i regionerna en tydlig roll som motsvarar arbetsfördelningen på nationell nivå. Den största nyttan och de bästa effekterna uppnås, när nationella och regionala val och tjänster samordnas till en välfungerande helhet. I och med att landskapsreformen framskrider följer Tekes hur det regionala nätverkets struktur- och styrmodell fungerar och tryggar i en föränderlig omvärld den bästa möjliga kundservicen, oberoende av var kunderna finns.

4.5 Konsekvenser för organisation och personal

Konsekvenserna för organisation och personal har samband med överföringen av personal från NTM-centralerna till Tekes. Avsikten är att trygga skötseln av stödformerna genom att det ordnas tillräckliga resurser för dem.

5 Beredningen av propositionen

Regeringspropositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

Utlåtande över utkastet till regeringens proposition har begärts från finansministeriet, företags- och regionavdelningen samt energiavdelningen vid arbets- och näringsministeriet och från Innovationsfinansieringsverket Tekes.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. Tekes uppgifter. Till paragrafen ska fogas ett nytt 4 mom., varvid nuvarande 4 mom. blir 5 mom. Enligt den föreslagna nya bestämmelsen ska Tekes också sköta statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd. Närmare bestämmelser om de ovan nämnda uppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Stödformerna hör inte till Tekes kärnuppgift, men är närliggande.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I propositionen ingår ett bemyndigande med stöd av vilket statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Tekes (1146/2008) ska ändras. Utkastet till förordning finns som bilaga till propositionen.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Med individ avses också privaträttsliga sammanslutningar. Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får emellertid endast ges myndigheter.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande (GrUU 2/2001 rd) om den regeringsproposition (RP 215/2000 rd) som ledde till stiftandet av lagen om statliga exportgarantier att beviljandet av statliga exportgarantier är en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen, trots att verksamheten har starka privaträttsliga drag. Enligt grundlagsutskottets åsikt var det dock inte fråga om betydande utövning av offentlig makt, eftersom besluten bland annat är förknippade med en rätt omfattande prövning.

Beviljandet och administreringen av närings-, energi- och miljöpolitiska stöd ska anses vara en offentlig förvaltningsuppgift som genom lag anförtros Tekes. Med stöd av lagen utfärdas det bestämmelser om enskilda stödformer genom förordning av statsrådet. Eftersom det är fråga om stöd som beviljas enligt prövning, är det inte fråga om betydande utövning av offentlig makt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes (717/2008), sådan paragrafen lyder i lag 963/2013, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

3 §

Tekes uppgifter

Tekes sköter också statsbidragsmyndighetens uppgifter i samband med närings-, energi- och miljöpolitiska stöd. Närmare bestämmelser om de ovan nämnda uppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 november 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Tekes

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Tekes (1146/2008) 1 § 1 mom. 8 punkten, sådan den lyder i förordning (1059/2013),
ändras 5 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i förordning (1059/2013), samt
fogas till 1 § 1 mom. en ny 8 punkt, i stället för den 8 punkt som upphävts som följer:

1 §

Uppgifter

För fullgörande av de uppgifter som föreskrivs i 3 § i lagen om Innovationsfinansieringsverket Tekes (717/2008) ska Tekes

- 1) finansiera innovativa forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt som genomförs av företag och andra sammanslutningar,
- 2) finansiera forskningsprojekt som genomförs av universitet, yrkeshögskolor och andra organisationer (offentliga forskningsorganisationer) som bedriver forskningsverksamhet,
- 3) finansiera innovativa forsknings- och utvecklingsprojekt inom arbetslivet,
- 4) planera, genomföra och styra forsknings- och utvecklingsprogram,
- 5) främja i synnerhet små och medelstora företags förmåga att utveckla och kommersiellt utnyttja ny teknologi och innovationer samt uppkomsten av nya innovativa företag och ny innovativ affärsverksamhet,
- 6) främja samarbetet mellan företagen samt samarbetet mellan dem och offentliga sammanslutningar och offentliga forskningsorganisationer,
- 7) främja internationaliseringen av företags och offentliga forskningsorganisationers forsknings- och innovationsverksamhet samt genom sin verksamhet bidra till att göra Finland mer attraktivt som placeringsort för multinationell forskning, produktutveckling och innovativ affärsverksamhet,
- 8) bevilja vissa närings-, energi- och miljöpolitiska stöd, såsom internationaliseringsstöd för företags gemensamma projekt samt kompensation för audiovisuella produktioner i Finland i överensstämmelse med bestämmelserna om stöden i fråga,
- 9) bistå arbets- och näringsministeriet vid skötseln av administrationen av rymdärenden och fullgöra de uppgifter som ankommer på det sekretariat som avses i 4 § i förordningen om delegationen för rymdärenden (288/1992),
- 10) bistå arbets- och näringsministeriet vid skötseln av ärenden som gäller Europeiska unionens forskningsverksamhet samt teknologisk utvecklings- och innovationsverksamhet,
- 11) nationellt sköta de rådgivnings- och informationsuppgifter som hänför sig till Europeiska unionens forsknings- och innovationsverksamhet,
- 12) sköta informationen om teknologi- och innovationsverksamhet,
- 13) sköta andra internationella uppgifter som arbets- och näringsministeriet bestämmer,
- 14) främja kapitalplaceringsmarknadens utveckling genom att administrera ett av staten helägt aktiebolag som bildats för denna uppgift och svara för ägarstyrningen av bolaget,

RP 248/2016 rd

2 §

Organisation och personal

Förutom generaldirektören finns vid Tekes andra tjänstemän och personal i arbetsavtalsförhållande.

Vad som i denna förordning föreskrivs om tjänstemän gäller i tillämpliga delar även personal i arbetsavtalsförhållande.

5 §

Direktionens beslutanderätt

Direktionen beslutar om

1) Tekes budgetförslag, verksamhets- och ekonomiplan samt om godkännande av bokslutet och verksamhetsberättelsen,

2) beviljande av medel för företags och sammanslutningars forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt, projekt inom offentlig forskning samt närings-, energi- och miljöprojekt, om Tekes finansieringsandel av projektet i fråga överstiger 3 000 000 euro,

3) anvisningar om placeringspolitiken och andra principiella frågor till det av Tekes administrerade statsbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet,

4) Tekes-program och principer för beviljande av finansiering, verksamhetslinjer som anknuter till finansieringen samt om andra sådana för Tekes betydelsefulla ärenden som generaldirektören eller direktionens ordförande vill att direktionen ska behandla.

Direktionen kan besluta om att bevilja medel också för ett sådant i 1 mom. 4 punkten avsett projekt i vilket Tekes finansieringsandel inte överstiger 3 000 000 euro.

Dessutom utser direktionen de styrelsemedlemmar som representerar statens aktiestock i styrelsen för de aktiebolag som administreras av Tekes.

Denna förordning träder i kraft den 20 .